

Ud af huset - Ind i samfundet.

Andreas Spinner, Helle Stasel & Simone Hagensen.
CULINN og KBH SYD

Published 2019

© This work is licensed under a Creative Commons Agreement between **Center for Kunst & Interkultur** and **CULINN**

Supported by

Created and managed by

In partnership with

[Jeres LOGO]

[Indledning – max 4 linier]

Projektets formål var at styrke DSA-kursister (1.generationsindvandrere) tilhørsforhold til lokalmiljøet, København og Danmark gennem særligt tilrettelagte byvandring og museumsbesøg, som skal fremme kursisternes *kommunikative, sproglige og interkulturelle kompetencer og kursistens lyst til at tilegne sig og bruge dansk med udgangspunkt i kursistens viden, ressourcer og erfaringer skal faget bidrage til, at kursisten udvikler dansksproglige forudsætninger for aktiv deltagelse i det danske samfund.*

Forløbsbeskrivelse: Forløbene er tværfaglige med fagene dansk, engelsk, matematik og samfundsfag. Forløbet vil koble læsning og diskussion af tekster på skolen med oplevelser af genstande, billeder, byrum og kursisternes levede erfaringer, og samtidig styrke kursisternes viden om Københavns og Danmarks historie. KBH SYD har fokus på medborgerskab og særlige fokuspunkter i turene var derfor udviklingen fra enevælde til demokrati, arbejderbevægelse, trykkefrihed, ytringsfrihed og stemmeret.

Didaktiske overvejelser: Kursisternes forståelse af tekster de læser på skolen forstærkes igennem koblingen med museumsbesøg og byvandring. Igennem dialogbaseret undervisning, individuelle øvelser og gruppeøvelser trænes sprog og nye begreber introduceres. Museumsbesøg og byvandring skaber en større forståelsesramme for teksterne i pensum.

MÅL

Indsatsen skal styrke tilhørsforholdet til lokalområdet, København og Danmark for Dansk som andetsprog (DSA) kursister HF & VUC København syd og deltagere fra Sprogcaféen i Tårnby. Det drejer sig om 1. generationsindvandrere, som har boet i Danmark i kortere tid. Målet er gode skoleforløb der introducerer kursisterne til samfund og historie og styrker deres viden, sproglige kompetencer og sociale relationer via særligt tilrettelagte byvandring og museumsbesøg. Indsatsen vil indgå i KBH Syd særlige fokus på medborgerskab og foregå i samarbejde med Venligboerne i Tårnby og Tårnbybladet dækker forløbet med en artikelserie i efteråret 2018. Indsatsen skal bidrage til at styrke DSA forløbene og KBHs Syds særlige fokus på medborgerskab.

MÅLGRUPPER

Målgruppe

Den primære målgruppe er AVU kursister, der har dansk som andetsprog på HF & VUC København Syd. 4 DSA kursisthold på KBH Syd (x antal kursister) fordelt på 2 i Hvidovre og 2 i Tårnby + elever fra Venligboernes sprogskole i Tårnby. Hvert hold kommer på 4-5 ture af 3 timers varighed pr. gang i løbet af efteråret 2018.

National målgruppe

VUC institutioner og museer

Deltagende institutioner / kunstnere m.fl.

HF & VUC København syd

Bevillingsgivere Innovationsfonden, CULINN og HF & VUC København syd

Partnere HF & VUC København syd, CULINN (Arbejdmuseet, Nationalmuseet og CKI) og Andreas Spinner Nielsen, mag. art. i kunsthistorie - freelance kulturhistorisk formidler

Proces

Der tilknyttedes en fast kulturhistorisk guide til HF & VUC København Syd med særligt fokus på DSA kursisterne og kobling til fagene dansk, engelsk, samfundsfag og matematik. Guiden tilrettelægges byvandring og museumsbesøg i tæt kontakt med underviserne for at sikre at kursisterne opfylder pensum. Undervisningen baseres på kursisternes aktive deltagelse i form af flerstemmig dialog og praktiske øvelser. I samarbejde med underviserne udvikler guiden materialer (forløbsbeskrivelser) der kan deles med andre via museernes og KBH Syds digitale platforme.

Byvandring og museumssamarbejde

Der udvikles og planlægges byvandring i lokalområdet (Hvidovre og Vestegnen samt Amager og Tårnby og udvalgte steder i København (Brokvartererne og Indre By). Der indgår samarbejde med Arbejdmuseet og Nationalmuseet i forhold til besøg i udstillinger og brug af undervisningslokaler på museerne.

Projektperiode

August til december 2018

Udfordringer

Hvad var svært? Hvad spændte ben for den oprindelige ide?

[Beskrivelse af udfordringer i processen – ½ side]

- Flere klasser, færre ture: Det planlagte antal ture per hold viste sig for omfattende, fordi holdene er semesterbaserede og derfor pressede på tid. Vi valgte derfor at inkludere flere hold, som så var på en til tre ture hver.
- Stor variation i målgruppen: Både sprogligt og ift referenceramme er det en meget varieret målgruppe, det stiller høje krav til en nuanceret, simpel og differentieret formidling. Her fungerede det rigtig godt med en guide, som arbejdede målrettet ift. gruppen og gik igen, så han lærte gruppen at kende.
- Rammer og ressourcer ift. videodokumentation: Arbejdet med video som læringsrefleksion og samskabelsesfilm fungerede godt som metode, men krævede også mange ressourcer. Her kunne vi med fordel have skabt klarere rammer for formålet med forskellige dele af videoproduktionen og dermed hvilken kvalitet og hvilke juridiske/etiske rammer, der var relevant og dermed have begrænset arbejdsbyrden.

Stor variation i målgruppen

Referencer: Der er en meget stor variation i grupperne i forhold til oprindelsesland, kultur, religion, uddannelse m.m. Udover at de er helt nye borgere i Danmark og kun kender lidt til historien og samfundet, så har de også vidt forskellige referencerammer i forhold til den viden der præsenteres for dem.

Sproget: Der er stor forskel på danskundskaber og ordforråd. Derfor var det afgørende med en guide, med særlig opmærksomhed på og forståelse for dette, så formidlingen ikke blev for simpel og heller ikke bruger for mange nye ord og begreber og referencer.

Andreas' erfaring som guide ift. Sprog, taletempo og dialog: Der var stor enighed i grupperne om at taletempoet og tydelig udtale var meget væsentligt for oplevelsen. Mange kunne følge med og det var

målet. Mange har meget svært ved dansk og det sværeste er selv at udtrykke sig. Det var meget vigtigt at de følte sig set og hørt. Jeg gjorde meget ud af at vælge historier og ord. Ved starten af turen gjorde jeg det klart at de ville høre en masse ord de aldrig havde hørt før og de ville få nye ord og begreber med sig hjem. Jeg sagde at de endelig skulle spørge om ord eller andet de ikke forstod og det gjorde mange. De blev også opfordret til at tage fotos til de efterfølgende arbejder på skolen. Jeg brugte kropssprog til at forklare brugen af genstande og for at engagere dem i fortællingerne.

Videodokumentation kræver forarbejde og efterbearbejdning + fototilladelser

Udvalgte kursisthold skulle producere videodokumentation til projektet. De skulle lave små selfies med præsentationer af genstande i udstillingen og de skulle interviewe hinanden omkring deres oplevelser på museet og byvandringen. De fleste tog godt imod opgaverne og det var et godt interaktivt element i udstillingsforløbet, men i forhold til interviewdelen var der for mange spørgsmål til det sprogligt svageste, som både skulle læse op og besvare med egne ord. Men interviews og præsentationer af genstande ville være oplagt at bruge som læringsmetode, hvis der afsættes mere tid til træning af situation og indhold. Det krævede en stor arbejdsindsats for skolens kommunikationsansvarlige og lærerne i forhold til at overføre og indsamle videomateriale og den indsats skal medregnes i fremtidige forløb. Flere kursister havde heller ikke lyst til at deltage i videomaterialet og det kræver også en særlig indsats at klarlægge formålet med videoer og indhente tilladelser.

Resultater (hvordan gik det? Hvor mange ture blev gennemført? Med hvilke hold medvirkede?

Hvor var de frivillige med? Hvordan fungerede projektets udflugter i forhold til AVU klasserne læseplaner og ressourcer allokeret til klasserne og hvad var kursisterne udbytte?

[Beskrivelse af de forskellige initiative/aktiviteter –1 side]

Antal ture og hold

- 1 hold har gennemført tre ture (Helles hold): Først Christianshavn byvandring derefter Arbejdermuseet og til sidst Nationalmuseet (3 frivillige fra Venligboerne fulgte med på de tre ture).
- 3 hold har gennemført to ture: Først Nationalmuseet og efterfølgende Vesterbro byvandring.
- 3 hold har gennemført en enkelt tur på Nationalmuseet
- 2 hold har gennemført en enkelt tur på Arbejdermuseet

Museumsbesøgene har haft en varighed af 3 timer (inklusive pauser)

Byvandringerne har varighed på 1,5 time. Derudover er der gennemført et forløb en lørdag for Venligboerne i Tårnby bestående af fire frivillige og deres gruppe af nydanskere (enkeltpersoner og familier med større børn) varighed 2 timer.

Inddragelse af frivillige fra Venligboerne

Vi valgte at koble den lokale sprogcafe og frivilligruppe under Venligboerne til projektet, fordi flere af kursisterne fra KBH SYD i Tårnby også kom eller var kommet i sprogcafeen. Ved at få frivillige med på byvandring og museumsbesøg ville der være lokale frivillige at tale med om besøgene. De frivillige kunne koble deres egen viden på og tilføje mere viden om København og Tårnby. Vi havde frivillige med på tre ture med et kursisthold, og her bidrog de i dialogen med kursisterne undervejs og de hjalp f.eks. kursisterne med besvarelse af spørgsmål, men vi kunne have inkluderet dem endnu mere og det kunne f.eks. være godt, hvis de frivillige efterfølgende ville lave en byvandring i deres eget lokalmiljø.

Vi arrangerede også et særskilt forløb en lørdag på Arbejdermuseet med frivillige og en gruppe børn, unge og voksne fra sprogcafeen. De frivillige deltog aktivt og kom med deres egne fortællinger og livshistorier set i forhold til museets udstillinger. Det virkede rigtig godt og der kunne godt tænkes i særlige museumsforløb for denne målgruppe, hvor de frivillige kommer til orde og der skal plads til fælles dialog.

Konklusionen i forhold til inddragelse af frivillige må være at det er en for stor ekstra opgave for lærere på KBH Syd, også at skulle koordinere dette samarbejde. Lærernes fokus må være på at skabe de bedst mulige museumsforløb for deres kursister som kan indgå i deres læreplaner.

Kobling mellem AVU læseplaner og forløb på museerne og byvandring

Lærerne korresponderede med guiden om de specifikke tekster og film kursisterne arbejdede med på skolen inden hver enkelt forløb. Eksempler: "Barndommens gade" af Tove Ditlevsen, "Kejserens nye klæder" af H.C. Andersen, "Gennem byen en sidste gang" af Dan Turell. (Se case for ex).

Her er det afgørende, at den enkelte lærer kender turen, emner mv. i god tid, for at kunne integrere det i undervisningen.

Kursisternes udbytte

"Personlig synes jeg, at den har været min bedste tur i Danmark, fordi jeg har lært en masse ting om Danmark, som jeg ikke vidste før fx om Kongen Christian den 7. og hans historie, og jeg bliver rigtig klog på det danske samfund (...), museet hjælper med at kende samfundet og den danske historie, og det er en vigtig del af integration."

"Museums turen var fantastisk, da det var meget interessant og museumsguiden var god til at forklare de forskellige udstillinger. Man kunne også virkelig leve sig ind i udstillingen, da man kunne gå rundt i nogle værelser i stedet for, at det var et foto eller et maleri. Man kunne også virkelig se, hvordan Danmarks historie og kultur har ændret sig gennem generationer. Jeg synes virkelig, at man burde tage ind på Nationalmuseet og se udstillingen da det var virkelig spændende og interessant at høre og se om Danmarks historie og kultur."

"Vi synes, at det er meget interessant udstilling, der præsenterer husholdningsartikler, møbler, tøj af folk, der levede i gamle dage og til vores tid. Vi kunne især godt lide interiør fordi det er meget interessant at se hvordan dansker levede i gamle dage og hvor antik møbel var elegant :)"

"En byvandring på Vesterbrogade i centrum af København (...) om, hvordan Københavns Vesterbro så ud i perioden fra 1500-tallet og frem til i dag. Han forklarede med meget positiv stemme og smilende ansigt om de danske historier imens vi stod foran Frihedsstøtten. Han forklarede om statuen som er et symbol på frihed, og hvilken betydning den havde for den danske konge og borgerne og hvordan folket fik rettigheder i denne periode. Det var en rigtig hyggelig tur som jeg har oplevet, derfor jeg anbefaler det for alle at besøge Vesterbro og se hvordan det historisk har ændret sig igennem tiden."

Ovenstående elevcitater suppleres i videomaterialet. Det har gennemgående været lærernes indtryk, at forløbene har været udbytterige for kursisterne, både fagligt, socialt og i forhold til tilknytning. Det har styrket relationerne på tværs af kursisterne og mellem lærere og kursister, og museernes og byens rum har som forventet været løftestang til at sætte kursisternes ressourcer i spil og forholde sig på nye måder til stoffet fra klasserummet.

De ser nye sider af hinanden og får en nøgle til nye steder i byen

Lærerne fremhæver, at de oplevede nye sider af kursister på turene og det er positivt. Turene giver også kursisterne mulighed for at se hinanden i en anden ramme. Det sociale element er vigtigt og det skal være

sjovt og hyggeligt at være på tur, samtidig med at man lærer. Flere gav udtryk for at de ville tage sammen på en tur til f.eks. Christianshavn og Christiania, mens en kvinde ville tage sin familie og venner med til Kødbyen, fordi hun nu kendte området. Dermed kan turene fungerer som en nøgle til at bruge nye steder i byen.

Mange har været på Vesterbro, men blev meget overraskede over så nye brokvartererne er og hvor lille København var for bare 150 år siden. Det overraskede dem at arbejderne boede i små og dårlige lejligheder med få toiletter i gården i de nye brokvarterer. Generelt var deres ser kursisterne Danmark som moderne, så det var overraskende at der for så få år siden var helt andre forhold for rigtig mange københavnere. Igennem fortællingen om folkevandring fra land til by i Danmark fortælles ikke kun dansk og europæisk historie, men også verdenshistorie og tendenser kursisterne kender fra deres egne hjemlande og som de selv er en del af.

Historie, tid og samfund - diskussioner og udveksling af erfaringer og viden

Andreas' erfaring som guide: I modsætning til at vise en gruppe etnisk danske besøgende rundt, hvor alle har samme samfundsmæssige udgangspunkt, så er det en helt anden sag at vise en gruppe med mange forskellige nationaliteter rundt. På museet er samfundsudviklingen en dansk og europæisk historie, men sagen er en helt anden i mange af de samfund kursisterne kommer fra. Den samfundsmæssige og teknologiske udviklingshistorie betragtes fra en dansk (europæisk) synsvinkel og ser meget anderledes ud i mange af kursisternes hjemlande. Ved synet af en hestevogn fra Carlsberg fortalte to kvinder fra Afghanistan, hvordan gasflasker til husholdningen bliver transporteret med æsel og vogn i dag og en mand fra Afrika var helt fortrolig med en oksetrukken plov på Nationalmuseet. Fortid og nutid udfordres og for mange af kursisterne var det en øjenåbner at høre om livet på landet og i byen og finde paralleller til deres hjemlandes udviklingshistorie. Mange var overraskede over hvor hårdt livet var for mange i Danmark før i tiden og de fik en god forståelse for kampen for bedre vilkår og et demokratisk samfund. Dermed åbner byvandring og museumsbesøg kan åbne for nogle meget spændende samtaler eller diskussioner omkring samfundsudvikling og det er vigtigt at formidleren og lærerne inddrager kursisterne viden og erfaringer. Det engagerer og sammenligningerne kan styrke forståelsen.

Erfaringsdeling Hvad er vigtigt at være opmærksom på i forhold til at andre skal kunne gentage projektet [Beskrivelse af jeres primære læring / erfaring fra projektet – ½ side]

- Måltrettet guide, som kender til målgruppen og kan imødekomme den store variation i gruppen
- Størst mulig integration ift fagene (før og efterbehandling)
- Visuelt, taktilt og interaktivt fungerer godt - herunder video/billeddokumentation som læringsrefleksion og faglig dokumentation

Den store variation i målgruppen kræver en særlig opmærksomhed

Andreas' erfaring som guide: Der er en meget stor variation i grupperne i forhold til oprindelsesland, kultur, religion, uddannelse m.m. Udover at de er helt nye borgere i Danmark og kun kender lidt til historien og samfundet, så har de også vidt forskellige referencerammer i forhold til den viden jeg præsenterer for dem. Derfor skal det ellers indforståede forklares og fortællingen skal være meget tydelig. Det er derfor godt at tage udgangspunkt i det konkrete, som f.eks. hvilket tøj bonden, borgeren og adelsmanden bar for at fortælle om det lagdelte samfund i 1600-tallet og samtidig spejle det i vores egen beklædning og her vil gruppen har mange forskellige erfaringer pga. den store spredning.

Som guide er det vigtigt at tydeliggøre at den danske og europæiske historie er en ud af flere verdenshistorier. Jeg mener at metarefleksionen er vigtig for at vise respekt og forståelse for vores forskellige oprindelseslandes historie og kulturelle udvikling. Jeg oplevede at det var vigtigt at fortælle nøgternt og ikke kommentere hvad der rigtigt eller forkert, men lade være op til kursisterne selv at reflektere og dømmе. Når vi f.eks. talte om at kvinderne fik stemmeret langt tid efter mændene kommenterede jeg ikke om det var rigtigt eller forkert. Når jeg fortalte om håndsafhugning og halshugningen af Struensee kommenterede jeg det ikke som barbari. I det sidste eksempel fortalte en kvinde fra et hold om, hvordan den straf type stadig bruges i hendes hjemland. Som guide ved jeg ikke, hvad de enkelte kursister har været igennem, men mange har svære oplevelser med i bagagen og det mener jeg kræver særlig omtanke og respekt fra guiden, samtidig at man skal være modig og fortælle historierne.

Længere undervisningsforløb gør kursisterne mere fortrolige med museet

De fleste kursister har aldrig været på museum eller kommer der meget sjældent. Det er et fremmed rum og de opsøger det ikke på egen hånd. I projektet var vi på museet i 3 timer med en frokost pause og nogle gik i cafeen. Vi forlod udstillingen og kom tilbage efter pausen. Med flere hold besøgte vi også børnemuseet. Mange kursister var nysgerrige efter at se andre samlinger som f.eks. om Ægypten og Mellemøsten eller vikingerne. De fik øje på museet som oplevelsesrum og læringsrum. De opdagede at museet indeholder kulturgenstande fra deres hjemlande. Fordi vi var der i tre timer og brugte tid på også at introducere museet, mener vi gjorde at de nåede at forstå museet bedre end hvis de besøgte museet 1,5 time og så gik igen. Det ville være oplagt at koble en guidet tur sammen med efterfølgende selvstændigt arbejde i udstillingen sammen med læreren.

Museumsbesøg koblet med byvandring tager udgangspunkt i to vidt forskellige rumtyper men samme historiske viden

Når et museumsbesøg kobles med en byvandring, hvor meget af den samme viden gentages og sættes i perspektiv i forhold til byen i dag, så bliver den viden mere relevant og en del af kursisterne landkort som nyankomne borgere. Når vi kender steders historie, så kan vi bedre forstå nutidens by og når vi har viden om, hvordan byen og livet har udviklet sig, så kan vi få en større tilknytning og interesse for stedet/byen. Når andre spørger, så kan vi fortælle om steder. Vi tager større ejerskab og det bidrager til at vi føler os mere hjemme. Det var tydeligt at de kursister der i var på museumsbesøg inden byvandringen havde viden om Københavns udvikling og kunne sætte det i relation til de steder vi besøgte. Mange udtrykte at det var sjovt at se, hvor det var foregået og et besøg i Hedebygade var en stor oplevelse for kursisterne der havde set Barndommens Gade.

Gentagelse og genkendelse er vigtigt

Kursisterne er fremmede i museums konteksten og nye borgere i byen og i landet. Det er rart for dem at kunne koble viden fra skolen med det de oplever på museet. Guidens forhåndsviden om deres pensum og lærernes aktive deltagelse i museumsforløb i forhold til at koble viden er vigtig og styrker udbyttet. Det opfordrer til dialog ml. guide og kursister og mellem kursisterne. Dermed trænes også sprog og nye ord føjes til ordforrådet.

Efterbehandling af oplevelser

Det har været rigtig godt at se, hvordan kursisterne har skrevet små anmeldelser af deres besøg og andre opgaver knyttet til besøget, hvor de har mulighed for at genkalde sig og videregive informationen i form af tekst, fotos og videoklip. Det er samtidig et tydeligt signal om at museumsbesøget prioriteres som en del af uddannelsen.

Endnu tættere sammenhæng mellem læreplan, museumsbesøg og byvandring

Det er ikke bare en tur, men en del af pensum og det faglige stof. For mange kursister er det ikke tydeligt at turen er skole og vigtig læring. Nogle kursister nedprioriterede turene fordi de ikke var "nødvendige" i forhold til pensum og det er synd. Det kræver en større indsats fra skolen og lærerne i forhold til at tydeliggøre at ture der indgår i kursisternes forløb skal prioriteres og er en del af uddannelsen. Der ligger et udviklingsarbejde her i forhold til at finde endnu flere tekster, film og filmklip m.m. der kan kobles til museumsture og byvandring. F.eks. kunne ældre danske filmklip fra udstillingen Danmarkshistorier vises før besøget.

Visuelt materiale

Det er meget vigtigt med et godt visuelt materiale til byvandring, hvor kursisterne skal have indblik i fortiden. Gamle kort over København, rendering, malerier, fotos af steder og mennesker understøtter fortællingen. Kursisterne blev opfordret til at tage billeder med deres telefon undervejs og efter byvandring modtog lærerne et powerpoint med visuelt historisk materiale til brug i klassen. Der kunne arbejdes med at introducere endnu mere materiale og lade læreren introducere en del af det før turen. Jeg anvendte også et powerpoint på Arbejdermuseet for at introducere fortællingen om vandringen fra land til by og familien Sørensen, så de bliver sporet ind på den overordnede fortælling inden besøget i lejligheden. I en anden introduktion brugte jeg de træudskårne billeder og maleriet i festsalen til at introducere samme historie. Begge metoder fungerede godt som introduktioner.

Interaktivitet og variation styrker engagement og læring

Flere aktiviteter, hvor kursisterne skal gøre noget og sammen skaffe sig viden. F.eks. at kursisterne får til opgave at sætte en række genstande på en tidslinje.

De interaktive elementer i udstillingen Danmarkshistorier, som f.eks. udklædning og den brændende fattigbolig skabte meget positiv interesse og det var en sjov oplevelse for gruppen. Børnemuseets prioritering af interaktivitet kunne godt overføres til udstillingsområderne eller suppleres med genstande til guiden og holdets tur. Det er et spændende udviklingsområde og behøver ikke nødvendigvis være meget omkostningstungt, men øvelser og remedier skal give mening og tilføre værdi til forløbet. På Arbejdermuseet var børnemuseet en god og sjov oplevelse der styrkede læringen.

Kontakt og links

Andreas Spinner Nielsen, Guide og formidler, andreas.spinner3@gmail.com, tlf. 61681239

Helle Stasel, pædagogisk konsulent, KBH SYD, hes@kbh.syd.dk

Simone Hagensen, projektleder KBH SYD, sh@kbh.syd.dk, tlf. 26338000

Denne CULTURE MONITOR er produceret i forbindelse med projektet CULINN i 2019

HF & VUC København syd

Realiseret med støtte fra
INNOVATIONSFONDEN